

2013-01-04 09:00 CET

Socialstyrelsens chef van att missköta jäv

Socialstyrelsens generaldirektör Lars-Erik Holm har uppmärksammats för bristande hantering av jäv. I sin tidigare roll som generaldirektör på Statens Strålskyddsinstitut SSI, tillsatte han personligen experter med band till mobilindustrin som skulle ge Holm vägledning för myndighetens ställningstagande om risker med mobilstrålning. Han beställde dessutom personligen en rapport från experter vid ett amerikanskt privat konsultbolag för 100 000 kronor trots att de också var jäviga.

Svenska Dagbladet^[1] har i en serie artiklar rapporterat om jäv bland experter på Socialstyrelsen om vaccinbeslut. Flera av experterna hade tydliga finansiella relationer till vaccinindustrin.

Socialstyrelsens chef, Lars-Erik Holm uttrycker förvåning och upprördhet över experternas jäv i intervjun med Svenska Dagbladet:

”Mest reagerar han (Lars-Erik Holm) mot att inga jävsbeslut tycks finnas med i de arkiverade dokumenten, det vill säga hur de ansvariga bedömer jävsituationen för respektive experter och hur detta eventuellt ska hanteras.

– Sådana beslut ska alltid tas och de ska redovisas öppet.”

Men jäv är något som Holm har för vana att förbise. I sin tidigare roll som generaldirektör för Strålskyddsinstitutet, SSI (nuvarande Strålsäkerhetsmyndigheten SSM), utsåg Holm personligen uppenbart jäviga experter som skulle vägleda honom i myndighetens inställning till risker med mobilstrålning.

År 2002 på SSI – Holm engagerar personligen jäviga experter

Som generaldirektör för SSI beställde Holm år 2002 en utvärdering^[2] om

hjärntumörrisker med mobiltelefonanvändning av två amerikanska experter vid ett privat konsultföretag, *International Epidemiology Institute*, IEI i USA. De hade själva deltagit i en dansk undersökning, finansierad av mobilindustrin och av IEI, som inte visade några risker för hjärntumörer.^[3] I den publicerade artikeln från 2001 anges varifrån finansieringen kom:

”Supported by grants from the two Danish operating companies (TeleDanmarkMobil and Sonofon); by the International Epidemiology Institute, Rockville, MD; and by the Danish Cancer Society.”

I andra fall då IEI har finansierat undersökningar har bolaget i sin tur fått betalt av den berörda industrin. Det är därför sannolikt att IEI i detta fall fått betalt av mobilindustrin.

Holm betalade IEI 100 000 kronor för utvärderingen som presenterades med ett pressmeddelande^[4] från SSI i september 2002. Den danska studie från 2001, som IEI experterna själva deltagit i, beskrevs som ”välgjord” och utvärderingen uppgavs ge ett ”betryggande” besked. Till Svenska Dagbladet uttryckte Holm tillfredsställelse över att den ”tungt vägande analysen” överensstämde med myndighetens egna bedömningar av riskerna.^[5]

Varken i IEI:s utvärdering eller i SSI:s pressmeddelande framhölls att den danska undersökningen hade utslutit 200 000 av de allra tyngsta användarna. Därför hade den sågats av andra forskare för att inte säga någonting alls om riskerna. Inte heller framhölls kopplingen till mobilindustrin.

Lars-Erik Holm tillsatte också en expertgrupp år 2002 som varje år skulle utvärdera forskningen om mobiltelefonins hälsorisker. De flesta av experterna hade uppenbara bindningar till industrin.^[6] En majoritet av experterna var dessutom medlemmar i ICNIRP, den förening som ligger bakom gällande gränsvärden för mobilstrålning. Dessa skyhöga gränsvärden är av stor ekonomisk och strategisk betydelse för den berörda industrin. Ordförande för Holms experter, Anders Ahlbom, hade tidigare beslutat om de höga gränsvärdena från ICNIRP 1998. År 2008 bedömde etikrådet vid KI att Ahlboms koppling till ICNIRP borde redovisas närhelst han uttalar sig i frågan, något som aldrig gjordes när expertrapporterna från SSI presenterades. År 2011 utslöts Ahlbom från en internationell expertutvärdering av mobilstrålningsriskerna vid IARC då han inte redovisat^[7] att han satt i styrelsen för ett konsultbolag som riktade sina tjänster specifikt

till telekomindustrin.

2008-2012 Holm fortsätter anlita samma jäviga experter på Socialstyrelsen.

Holm lämnade SSI för Socialstyrelsen i mars 2008. I

[Miljöhälsorapporten 2009](#)^[8] får Ahlbom och hans kollega Maria Feychting bedöma strålningsriskerna utan att jäv redovisas för mottagarna av rapporten. Tre månader efter att Holm tillträtt gav Socialstyrelsen ut [ett meddelandeblad](#)^[2] om hälsorisker med mobilmaster och annan trådlös teknik där hälsoriskerna avfärdades. Skrivelsen hänvisade till de tidigare expertutredningarna från SSI. Enligt Strålskyddsstiftelsens källor med insyn i Socialstyrelsen är det Holm personligen som beslutar om hur Socialstyrelsen ska förhålla sig till hälsorisker med strålningen.

Slarvet med jäv får allvarliga konsekvenser för demokrati, ekonomi och hälsa. Bara de senaste vaccinaffärerna har kostat samhället miljardbelopp. Jäviga experter utgör också ett hot mot vår hälsa då de har en benägenhet att tonar ner hälsorisker till förmån för sina finansärer.

[\[1\] http://www.svd.se/nyheter/inrikes/vaccinbeslut-togs-utan-javsutredning_7791074.svd](http://www.svd.se/nyheter/inrikes/vaccinbeslut-togs-utan-javsutredning_7791074.svd)

[\[2\] http://w3.iec.csic.es/textos/ssi_rapp_2002_16.pdf](http://w3.iec.csic.es/textos/ssi_rapp_2002_16.pdf)

[\[3\] http://jnci.oxfordjournals.org/content/93/3/203.full.pdf+html](http://jnci.oxfordjournals.org/content/93/3/203.full.pdf+html)

[\[4\] Pressmeddelande från SSI den 18 september 2002: Inga säkra samband mellan mobiltelefoni och cancer](#)

[\[5\] Svenska Dagbladet/Inger Atterstam: Larmrapporter kan inte styrkas, 19 september 2002](#)

[\[6\] Faktabilaga till Strålskyddsstiftelsens pressmeddelande 2013-01-04.](#)

[\[7\] http://www.svd.se/nyheter/inrikes/svensk-mobilexpert-utreds_6204741.svd](http://www.svd.se/nyheter/inrikes/svensk-mobilexpert-utreds_6204741.svd)

[\[8\]](#)

http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/8494/2009-126-70_200912670_rev.pdf

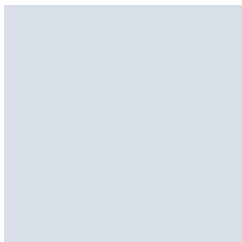
[9]

http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/8545/2008-1-11_2008112.pdf

---

Strålskyddsstiftelsen är en insamlingsstiftelse som arbetar för att människor och miljö skyddas mot skadlig elektromagnetisk strålning genom att informera om risker och publicera rekommendationer. Stiftelsen verkar för skärpt lagstiftning, stärkt konsumentskydd samt stöd till de som redan skadats. www.stralskyddsstiftelsen.se

Kontaktpersoner

Mona Nilsson

Presskontakt

forskning, hälsorisker, forskningsfusk, myndighetsgranskning

mona@stralskyddsstiftelsen.se

08-560 516 02